

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023
History (Optional) Paper-III

HISO3: History of Modern Maharashtra (1900 To 1960)

Day and Date: Friday, 01/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Senapati Bapat went to ----- to learn bomb making
A) England B) Paris C) Switzerland D) Japan
- 2 In the session of the International Socialist Congress held at Stuttgart, ----- hoisted the first national flag of India
A) Annie Besant B) Kalpana Dutt C) Pritilata Vaddedar D) Mrs. Madam Kama
- 3 Among the youths who dropped out of college because of the non-cooperation movement and then took up national teaching were ----- from Islampur.
A) Tatyasaheb Deshpande B) V.P Limaye C) Shankarao Javadekar D) Sakharam Bhagwat
- 4 Sadhkashram was established at Andheri, Mumbai under the leadership of
a) Prakash Deshpande b) Shripad Navarre c) Kakasaheb Tambe d) Keshavrao Deshpande
- 5 On July 31, 1921, Gandhiji lit the Holi of foreign cloth for the first time at
a) In the grounds adjacent to Elphinstone Mill b) In the vicinity of Kohinoor Mill
c) In the premises of Elphinstone College d) In the premises of Elphinstone Mill
- 6 'Kamgar Hitvardhak Sabha' was established by Bhiwaji Nare with the help of -----
A) Narayan Lokhande and Gopal Krishna Deodhar B) Shripad Amrit Dange and Keshavrao Joglekar
C) Sitaram Bole and Barri. Harishchandra Talcharekar D) N.M Joshi and Narayan Lokhande
- 7 In October 1999, ----- was selected to represent the workers of India at the International Labor Conference held in Washington.
a) Karimbhai Ibrahim b) Dorab Tata c) N. M. Joshi D) Naresh Appaji Dravid
- 8 Hindustan Labor Socialist Party was founded by -----
A) B. P. Wadia and K. F. Nariman B) N.M. Joshi and Raghunath Vakhle
C) L. N. Hardas and Vallabhbai Patel D) Shripad Amrit Dange and Keshavrao Joglekar
- 9 Janaka Shinde was not allowed in school and hostel by -----.
a) Maharishi Karve b) Justice Ranade c) Jagannath Shankarsheth d) Punjabrao Deshmukh
- 10 ----- was the first social reformer who went to live with his parents and children in Mahar Area?
A) Kalicharan Nanda Gawli B) Maharshi Vitthal Ramji Shinde C) Gopalbaba Valangkar D) Shivram Kamble

- 11 The Maharashtra Unification Conference was held on 28th July 1946 in Bombay under the chairmanship of -----.
- A) Shankarao Dev B) Shankarao More C) Comrade Dange D) Keshavrao Jedhe
- 12 The article 'कर्नाटकी बंड व महाराष्ट्र थंड' (Karnataka Rebellion and Maharashtra Cold) was published by -----.
- A) Shankarao More B) Shankarao Dev C) Keshavrao Dhondge D) N. D. Patil
- 13 Bilingual Bombay State came into existence on-----
- A) November 5, 1956 B) November 10, 1956 C) November 1, 1956 D) November 15, 1956
- 14 Maharashtra state was created on -----.
- A) May 4, 1960 B) May 1, 1960 C) May 5, 1960 D) May 10, 1960
- 15 The ----- newspaper took an anti-Syunkta Maharashtra movement role
- A) Navakal B) Dainik Maratha C) Mauj D) Lokmanya

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Program of Non-Cooperation Movement
- 2 Tufan Sena
- 3 Shetkari Kamgar Paksha and Farmers Movement
- 4 Annabhau Sathe

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the Bilashi Jungle Satyagraha
- 2 Describe the work of Rajarshi Shahu Maharaj on untouchability
- 3 Briefly review the linguistic regional structure.
- 4 Briefly review the issues facing the Samyunkta Maharashtra Movement

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Discuss in detail the work of Satara Prati Sarkar (Parallel Government)
- 2 Write a detailed account of the labor movement of the 20th century

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 सेनापती बापट बॉम्ब तयार करण्याचे शिक्षण घेण्यासाठी-----येथे गेले.
अ) इंग्लंड ब) पॅरिस क) स्वित्झर्लंड ड) जपान
- 2 स्टुटगार्ट येथे भरलेल्या आंतरराष्ट्रीय समाजवादी काँग्रेसच्या अधिवेशनात -----यांनी हिंदुस्थानचा पहिला राष्ट्रध्वज फडकविला
अ) अनी बेझंट ब) कल्पना दत्त क) प्रीतिलता बडुदार ड) श्रीमती मादाम कामा
- 3 असहकार आंदोलनामुळे ज्यांनी महाविद्यालयीन शिक्षण सोडले नंतर राष्ट्रीय अध्यापन केले अशा तरुणांत इस्लामपूरचे..... हे होते
अ) तात्यासाहेब देशपांडे ब) वि. प्र. लिमये क) शंकरराव जावडेकर ड) सखाराम भागवत

- 4 मुंबईच्या अंधेरी येथे साधकाश्रमाची स्थापना यांच्या नेतृत्वाखालीझाली
 अ) प्रकाश देशपांडे ब) श्रीपाद नवरे क) काकासाहेब तांबे ड) केशवराव देशपांडे
- 5 ३१ जुलै, १९२१ रोजी गांधीजींनी..... येथे परदेशी कापडांची पहिल्यांदा होळी पेटवली.
 अ) एल्फिन्स्टन मिल लगतच्या मैदानात ब) कोहिनूर मिलच्या परिसरात
 क) एल्फिन्स्टन महाविद्यालयाच्या परिसरात ड) एल्फिन्स्टन मिलच्या आवारात
- 6 'कामगार हितवर्धक सभा' भिवाजी नरे यांनी ----- यांच्या मदतीने स्थापन केली
 अ) नारायण लोखंडे व गोपाळ कृष्ण देवधर ब) श्रीपाद अमृत डांगे व केशवराव जोगळेकर क) सीताराम बोले व
 बॅ. हरिश्चंद्र तालचरेकर ड) ना. म. जोशी व नारायण लोखंडे
- 7 ऑक्टोबर १९९९ मध्ये वॉशिंग्टन येथे झालेल्या आंतरराष्ट्रीय कामगार परिषदेसाठी हिंदुस्थानातील कामगारांचे
 प्रतिनिधित्व करण्यासाठी..... यांची निवड झाली.
 अ) करीमभाय इब्राहिम ब) दोराब टाटा क) ना. म. जोशी ड) नरेश आप्पाजी द्रविड
- 8 हिंदुस्थान लेबर सोशॅलिस्ट पार्टी हा पक्ष----- यांनी स्थापन केला.
 अ) बी. पी. वाडिया व के. एफ. नरिंमन ब) ना. म. जोशी व रघुनाथ वखळे क) एल. एन. हरदास व वल्लभभाई
 पटेल ड) श्रीपाद अमृत डांगे व केशवराव जोगळेकर
- 9 जनाकका शिंदे यांना शाळेत व वसतिगृहात-----यांनी प्रवेश दिला नाही.
 अ) महर्षी कर्वे ब) न्या.रानडे क) जगन्नाथ शंकरशेठ ड) पंजाबराव देशमुख
- 10 महार वस्तीमध्ये आपल्या माता-पित्यासह व मुलाबाळांसह राहावयास गेलेले, पहिले समाजसुधारक -----होते
 अ) कालिचरण नंदा गवळी ब) महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे क) गोपाळबाबा वलंगकर ड) शिवराम कांबळे
- 11 २८ जुलै, १९४६ रोजी मुंबई येथे----- यांच्या अध्यक्षतेखाली महाराष्ट्र एकीकरण परिषद भरली.
 अ) शंकरराव देव ब) शंकरराव मोरे क) कॉ. डांगे ड) केशवराव जेधे
- 12 'कर्नाटकी बंड व महाराष्ट्र थंड' हा लेख -----यांनी प्रसिद्ध केला.
 अ) शंकरराव मोरे ब) शंकरराव देव क) केशवराव धोंडगे ड) एन. डी. पाटील
- 13 द्विभाषिक मुंबई राज्य-----रोजी अस्तित्वात आले.
 अ) ५ नोव्हेंबर, १९५६ ब) १० नोव्हेंबर, १९५६ क) १ नोव्हेंबर, १९५६ ड) १५ नोव्हेंबर, १९५६
- 14 ----- रोजी महाराष्ट्र राज्याची निर्मिती झाली.
 अ) ४ मे, १९६० ब) १ मे, १९६० क) ५ मे, १९६० ड) १० मे, १९६०
- 15 सयुक्त महाराष्ट्र आंदोलनविरोधी भूमिका-----या वृत्तपत्राने घेतली.
 अ) नवाकाळ ब) दै.मराठा क) मौज ड) लोकमान्य

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 असहकार चळवळीचा कार्यक्रम
- 2 तुफान सेना
- 3 शेतकरी कामगार पक्ष व शेतकरी चळवळ
- 4 अण्णाभाऊ साठे

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 बिळाशी जंगल सत्याग्रह स्पष्ट करा
- 2 राजर्षी शाहू महाराजांचे अस्पृश्यता निवारण विषयक कार्य सांगा.
- 3 भाषावार प्रांतरचनेचा थोडक्यात आढावा घ्या.

4 सयुंक्त महाराष्ट्र चळवळीसमोरील प्रश्नांचा थोडक्यात आढावा घ्या

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 सातारा प्रतिसरकारच्या कार्याची सविस्तर चर्चा करा
- 2 विसाव्या शतकातील कामगार चळवळीची सविस्तर माहिती लिहा

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023

History (Optional) Paper-III

HISO3: History of Modern Maharashtra (1900 To 1960)

Day and Date: Friday, 01/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 सेनापती बापट बॉम्ब तयार करण्याचे शिक्षण घेण्यासाठी-----येथे गेले.

अ) इंग्लंड ब) पॅरिस क) स्वित्झर्लंड ड) जपान

Option 2

2 स्टुटगार्ट येथे भरलेल्या आंतरराष्ट्रीय समाजवादी काँग्रेसच्या अधिवेशनात -----यांनी हिंदुस्थानचा पहिला राष्ट्रध्वज फडकविला

अ) अनी बेझंट ब) कल्पना दत्त क) प्रीतिलता बड्डेदार ड) श्रीमती मादाम कामा

Option 4

3 असहकार आंदोलनामुळे ज्यांनी महाविद्यालयीन शिक्षण सोडले नंतर राष्ट्रीय अध्यापन केले अशा तरुणांत इस्लामपूरचे..... हे होते

अ) तात्यासाहेब देशपांडे ब) वि. प्र. लिमये क) शंकरराव जावडेकर ड) सखाराम भागवत

Option 3

4 मुंबईच्या अंधेरी येथे साधकाश्रमाची स्थापना यांच्या नेतृत्वाखालीझाली

अ) प्रकाश देशपांडे ब) श्रीपाद नवरे क) काकासाहेब तांबे ड) केशवराव देशपांडे

Option 4

5 ३१ जुलै, १९२१ रोजी गांधीजींनी..... येथे परदेशी कापडांची पहिल्यांदा होळी पेटवली.

अ) एल्फिन्स्टन मिल लगतच्या मैदानात ब) कोहिनूर मिलच्या परिसरात

क) एल्फिन्स्टन महाविद्यालयाच्या परिसरात ड) एल्फिन्स्टन मिलच्या आवारात

Option 1

6 'कामगार हितवर्धक सभा' भिवाजी नरे यांनी ----- यांच्या मदतीने स्थापन केली

अ) नारायण लोखंडे व गोपाळ कृष्ण देवधर ब) श्रीपाद अमृत डांगे व केशवराव जोगळेकर क) सीताराम बोले व बॅ. हरिश्चंद्र तालचरेकर ड) ना. म. जोशी व नारायण लोखंडे

Option 3

7 ऑक्टोबर १९९९ मध्ये वॉशिंग्टन येथे झालेल्या आंतरराष्ट्रीय कामगार परिषदेसाठी हिंदुस्थानातील कामगारांचे प्रतिनिधित्व करण्यासाठी..... यांची निवड झाली.

अ) करीमभाय इब्राहिम ब) दोराब टाटा क) ना. म. जोशी ड) नरेश आप्पाजी द्रविड

Option 3

8 हिंदुस्थान लेबर सोशॅलिस्ट पार्टी हा पक्ष----- यांनी स्थापन केला.

अ) बी. पी. वाडिया व के. एफ. नरिमान ब) ना. म. जोशी व रघुनाथ वखळे क) एल. एन. हरदास व वल्लभभाई पटेल ड) श्रीपाद अमृत डांगे व केशवराव जोगळेकर

Option 4

9 जनाक्का शिंदे यांना शाळेत व वसतिगृहात-----यांनी प्रवेश दिला नाही.

अ) महर्षी कर्वे ब) न्या.रानडे क) जगन्नाथ शंकरशेठ ड) पंजाबराव देशमुख

Option 1

- 10 महार वस्तीमध्ये आपल्या माता-पित्यासह व मुलाबाळांसह राहावयास गेलेले, पहिले समाजसुधारक -----होते
अ) कालिचरण नंदा गवळी ब) महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे क) गोपाळबाबा वलंगकर ड) शिवराम कांबळे

Option 2

- 11 २८ जुलै, १९४६ रोजी मुंबई येथे----- यांच्या अध्यक्षतेखाली महाराष्ट्र एकीकरण परिषद भरली.
अ) शंकरराव देव ब) शंकरराव मोरे क) कॉ. डांगे ड) केशवराव जेधे

Option 1

- 12 'कर्नाटकी बंड व महाराष्ट्र थंड' हा लेख -----यांनी प्रसिद्ध केला.
अ) शंकरराव मोरे ब) शंकरराव देव क) केशवराव धोंडगे ड) एन. डी. पाटील

Option 1

- 13 द्विभाषिक मुंबई राज्य-----रोजी अस्तित्वात आले.
अ) ५ नोव्हेंबर, १९५६ ब) १० नोव्हेंबर, १९५६ क) १ नोव्हेंबर, १९५६ ड) १५ नोव्हेंबर, १९५६

Option 3

- 14 ----- रोजी महाराष्ट्र राज्याची निर्मिती झाली.
अ) ४ मे, १९६० ब) १ मे, १९६० क) ५ मे, १९६० ड) १० मे, १९६०

Option 2

- 15 सयुक्त महाराष्ट्र आंदोलनविरोधी भूमिका-----या वृत्तपत्राने घेतली.
अ) नवाकाळ ब) दै.मराठा क) मौज ड) लोकमान्य

Option 4

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 असहकार चळवळीचा कार्यक्रम

Ans:

- 2 तुफान सेना

Ans:

- 3 शेतकरी कामगार पक्ष व शेतकरी चळवळ

Ans:

- 4 अण्णाभाऊ साठे

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 बिळाशी जंगल सत्याग्रह स्पष्ट करा

Ans:

- 2 राजर्षी शाहू महाराजांचे अस्पृश्यता निवारण विषयक कार्य सांगा.

Ans:

- 3 भाषावार प्रांतरचनेचा थोडक्यात आढावा घ्या.

Ans:

- 4 सयुक्त महाराष्ट्र चळवळीसमोरील प्रश्नांचा थोडक्यात आढावा घ्या

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 सातारा प्रतिसरकारच्या कार्याची सविस्तर चर्चा करा

Ans:

2 विसाव्या शतकातील कामगार चळवळीची सविस्तर माहिती लिहा

Ans:
